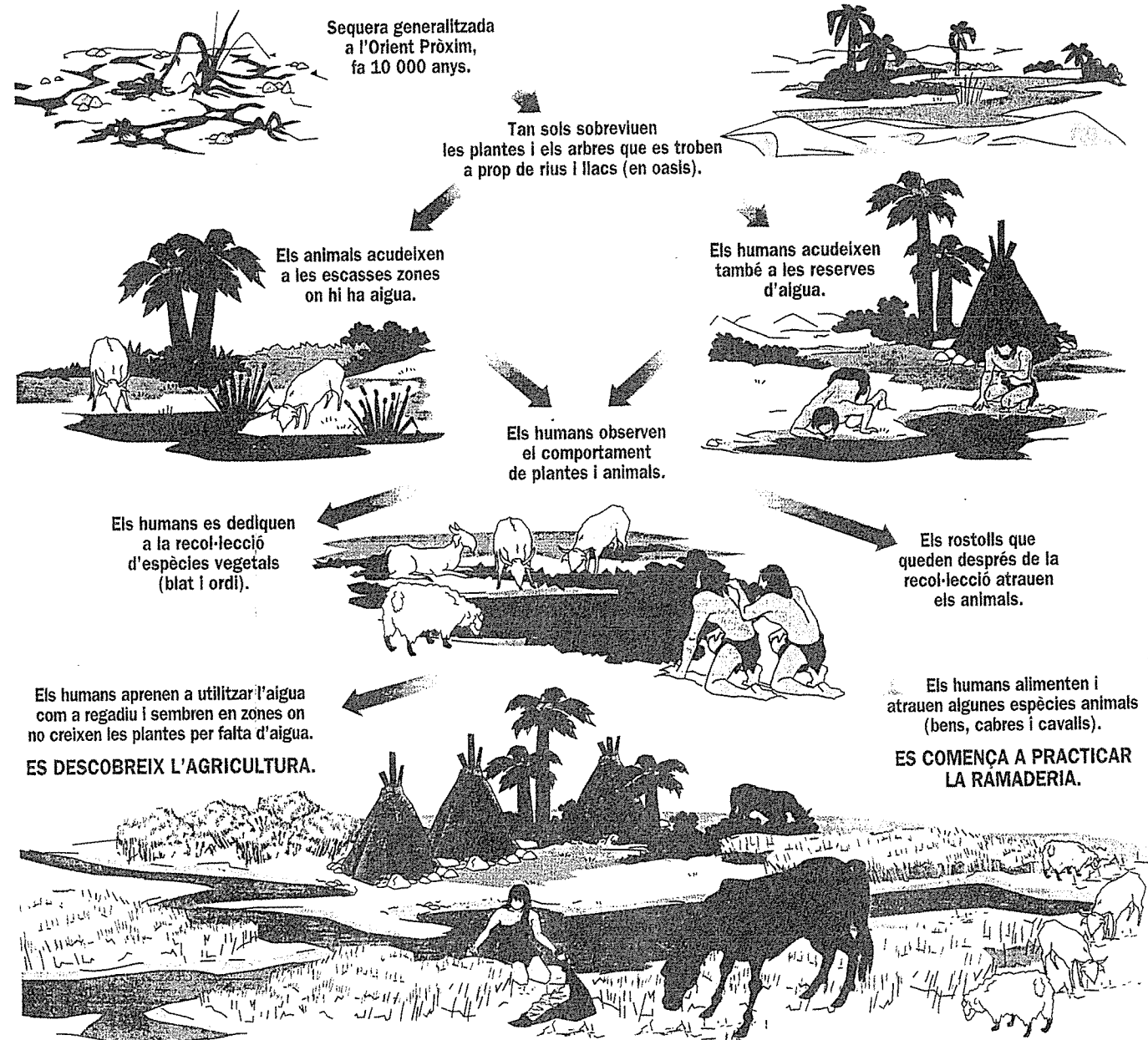

Analitzem una possible explicació del neolític

Aquest esquema mostra una hipòtesi* per explicar la transformació de l'ésser humà caçador en agricultor.

Cada escena, juntament amb el text que l'acompanya, representa una les fases del procés. Les fletxes representen la relació entre causes i conseqüències.

Quina va ser, segons aquest esquema, la causa que va desencadenar les transformacions del Neolític?

Quines condicions es requerien perquè sorgís l'agricultura?

Un agricultor pot continuar sent nòmada? per què?

L'ORIGEN DE L'AGRICULTURA

L'aparició de l'agricultura, fa un 12.000 anys, va significar una etapa decisiva en l'evolució humana, gràcies a la possibilitat d'alimentació addicional que oferia l'agricultura els grups van ser cada vegada més nombrosos.

L'agricultura, i més concretament el cultiu de cereals, ha estat, per altra banda, una condició necessària per a l'aparició de la civilització.

Des de l'inici de la civilització fins a dates molt properes als nostres temps, la major part dels humans s'ha dedicat a treballar en l'agricultura i han viscut d'ella. Això va començar a canviar amb la Revolució industrial.

El camí cap a l'agricultura va ser gradual, no es va abandonar la caça i la recol·lecció, es va començar a tenir activitat de cultiu de plantes salvatges (netejava la terra, arrencaven les males herbes i aprenien a reproduir les plantes a partir de les seves llavors) i de manipulació dels animals (reunió i protecció d'algunes espècies) tot això es feia com una activitat complementària de la recol·lecció i la caça.

El pas a l'agricultura ve precedit per la "domesticació" de plantes i animals, tot triant les varietats més interessants per a reproduir-les (s'inicia un procés de selecció),

La transició a l'agricultura culmina quan s'ha aconseguit de completar l'obtenció d'una dieta que proporcioni tots els elements nutritius necessaris (cereals, carn i llegums) i que faci possible de dependre per complet del proveïment de plantes i d'animals domesticats.

Els grups esdevenen aleshores sedentaris, busquen maneres de potenciar la producció amb nous mètodes (com la irrigació, que permet independitzar el cultiu de la meteorologia) i creen les condicions que faran possible l'aparició de les ciutats i de les primeres formes de l'estat.

El pas a l'agricultura és un procés que sembla haver-se iniciat independentment en diversos llocs del món amb el conreu de diferents cereals segons el lloc : mill a l'est asiàtic, blat i ordi al pròxim orient, arròs al sud est asiàtic, melca i mill al centre d'Àfrica i blat de moro al centre i sud d'Amèrica,

El cereal té el doble avantatge d'ésser un element nutritiu ric i de poder emmagatzemar-se assegurant el manteniment durant tot l'any, cosa que no pot fer-se amb la major part de fruites i verdures, si no és assecant-les.

Els cereals són, en realitat, una de les grans invencions humanes: el resultat d'una tasca de selecció genètica. Les plantes herbàcies, com ho són els cereals, tenen unes llavors que quan maduren es desprenen i cauen a terra, cosa obligada per a la seva reproducció espontània. L'home necessitava, però, varietats que mantinguessin les llavors madures sense desprendre's fins a la

collita. Aquesta característica es dona a les plantes en estat salvatge com una malaltia, de manera que els primers agricultors van haver d'anar triant els exemplars que manifestaven aquest "defecte" per a perpetuar-los: l'espiga plena de llavors madures o la panotxa del blat de moro són una mostra de la capacitat humana de domesticar les plantes.

Al mateix temps que les plantes, l'home ha domesticat algunes espècies d'animals herbívors que consumeixen herbes i fulles inaprofitables directament per a l'alimentació humana, dels quals treu profit a través de la seva llet i de la seva carn. Una segona utilitat del ramat (bous, cavalls i camells) és el fet que proporcionen força de tir.

A Europa, l'agricultura es difon des del Pròxim Orient creuant-la d'est a oest al llarg de tres mil anys i es va adaptant als recursos propis de les noves terres, on va coexistir llargament amb la recol·lecció i la caça.

Font: Adaptació Josep Fontana. Introducció a l'estudi de la història. Crítica.
Pàg. 88-94